

στρέφει εἰς τὰς γραφὰς τῶν κωδίκων (καὶ αὐτὸ εἶναι ἀποτέλεσμα μακροχρονίου ἐπαφῆς μὲ τὸ ἀρχαῖον κείμενον), ὅχι σπάνια δέχεται διορθώσεις νεωτέρων φιλολόγων καὶ τέλος προβαίνει εἰς διορθώσεις ἀναφορικὰ μὲ τὴν ταυτότητα τῶν μελετητῶν.

Τὸ κριτικὸν ὑπόμνημα εἶναι ἄρτιον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως· λιτὸν καὶ σαφὲς ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα γιὰ ὅποιον ἐπιχειρεῖ ἔκδοσιν ἀρχαίου κειμένου.

Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ κειμένου ἀκολουθεῖ μετρικὴ διευθέτησις τῶν χορικῶν τμημάτων.

Ἐξ αὐτῶν τὰ ὁποῖα ἐξέθεσα, δὲν ἔχω παρὰ νὰ ἀναθεωρήσω τὴν γνώμην ποὺ ἐξέφρασα διὰ τὴν πρώτην ἔκδοσιν, λέγοντας τώρα ἀπερίφραστα πὼς ἡ παροῦσα ἔκδοσις φέρει τὴν σφραγίδα τῆς τελειότητος, ποὺ τῆς ἐπιτρέπει ν' ἀντικαταστήσῃ τὰς προηγουμένας ἐκδόσεις.

B.G. ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ

Euripides. Supplices. Edidit Christopher Collard. Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana. Leipzig 1984. Σελ. XVII + 66.

Ἡ νέα τῶν *Ἰκετίδων* τοῦ Εὐριπίδου ἔκδοσις προστίθεται εἰς τὴν ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐγκαινιασθεῖσαν νέαν δλωσ ἔκδοσιν τοῦ ποιητοῦ ὑπὸ τοῦ οἴκου Teubner. Ὁ κ. Collard εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν του ἀναφέρεται εἰς τὴν παλαιόθεν ὀφισταμένην μεταξὺ τῶν λογίων διαφωνίαν, περὶ τῆς μεταξὺ τῶν κωδίκων *L* (= Laurent. plut. 32.2, τοῦ 14. αἰ. ἀρχομ.) καὶ *P* (= Vatic. Palat. gr. 287, τοῦ 14. αἰ. ἀρχομ.) σχέσεως. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ χειρόγραφα τοῦ Εὐριπίδου χωρίζονται εἰς δύο ομάδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία μὲν περιλαμβάνει, ἐκ τοῦ συνόλου ἔργου τοῦ ποιητοῦ, ἐπιλογὴν ἑννέα δραμάτων μετὰ σχολίων (Ἄλκηστις, Ἀνδρομάχη, Ἐκάβη, Ἰππόλυτος, Μήδεια, Ὀρέστης, Ῥῆσος, Τρωάδες, Φοίνισσαι), ἐνῶ ἡ ἄλλη ὁμὰς περιλαμβάνει, πλὴν τῶν ἑννέα ἔργων τῆς ἐπιλογῆς, καὶ μικρὸν τμῆμα παλαιᾶς, κατ' ἀλφάβητον συγκροτηθείσης ἐκδόσεως τοῦ ποιητοῦ, ἄνευ δὲ σχολίων (Ἐλένη, Ἡλέκτρα, Ἡρακλεῖδαι, Ἡρακλῆς, Ἰκετίδες, Ἴων, Ἰφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι, Ἰφιγένεια ἡ ἐν Ταύροις, Κύκλωψ). Τῆς δευτέρας ταύτης ὁμάδος οἱ κώδικες *L* *P* εἶναι οἱ μόνοι σπουδαῖοι μάρτυρες, ἡ ἀνεύρεσις λοιπὸν τῆς μεταξὺ τῶν σχέσεως ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ κειμένου. Ὁ κ. Collard ἀσπάζεται τὴν γνώμην τοῦ Zuntz (ἐκτενῶς ἀναπτυχθεῖσαν ἐν *An Inquiry into the Transmission of the Plays of Euripides*, Cambridge 1965, 1-192) ὅτι, ὡς πρὸς τὰ μὴ ἐσχολιασμένα δράματα, ὁ *P* κατάγεται ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ *L* μετὰ τὴν πρώτην διόρθωσιν τοῦ *L* ὑπὸ τοῦ Τρικλινίου (σημειωτέον ὅτι ὁ *P* ἀγνοεῖ τὰς δεύτερον ἢ τρίτον εἰσαχθείσας εἰς τὸν *L* ὑπὸ τοῦ Τρικλινίου διορθώσεις). Κατὰ ταῦτα, θεμέλιον τῆς νέας ἐκδόσεως τίθεται ὁ *L*. Εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν ἐπιτάσσονται βιβλιογραφικοὶ πίνακες παλαιότερων ἐκδόσεων καὶ συναφῶν μελετῶν, διατριβῶν καὶ βιβλίων. Τὸ κείμενον (σελ. 1-44) συνοδεύεται ὑπὸ πολυτίμου κριτικοῦ συμπληρώματος (*Supplementum apparatus critici*, σσ. 45-58) καὶ μετρικῆς ἀναλύσεως (*conspectus metrorum*, σσ. 59-66). Καὶ αὐτὸς ὁ τόμος τιμᾷ τὴν Τεῦβνερειανὴν Βιβλιοθήκην καὶ προσιωνίζεται ἄριστα διὰ τὰς μελλοντικὰς ἐκδόσεις καὶ ἄλλων ἔργων τοῦ Ἀθηναίου ποιητοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ